

Анонимизиран текст

C-620/23 - 1

Дело C-620/23

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

6 октомври 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Административен съд София-област (България)

Дата на акта за преюдициално запитване:

21 септември 2023 г.

Жалбоподател:

„НОВ ЖИВОТ 1919“ НЧ

Ответници:

Ръководител на Управляващия орган на програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ-ИПП България-Сърбия 2014—2020 и директор на дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Вписано в регистъра на Съда под № <u>1270332</u> Люксембург, дата: _____	
09. 10. 2023	За Секретар, по пълномощие
Факс / E-mail: _____	Радостина Стефанова-Камичева
Подадено на: <u>06.10.23</u>	Администратор

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1904

София, 21.09.2023

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ ОБЛАСТ, [OMISSIS]
АДМИНИСТРАТИВНО ДЕЛО № 666/2023.

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 73, ал. 4 от Закон за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ, обн., ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г.; загл. изм. - ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 01.07.2022 г.; посл. изм., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г.), във връзка с чл. 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Образувано е по жалба на Народно читалище „Нов живот 1919“ [OMISSIS] срещу Решение № РД 02-14-489 от 20.04.2023 г. на ръководителя на Управляващия орган по програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, по проект с рег. № СВ007.2.13.174, финансиран по Програмата ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, с партньор Народно читалище „Нов живот - 1919“, с което е определена финансова корекция в размер на 100 % от допустимите разходи, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове по договор (Ref СВ007.2.13.174- PP2/Event/PM/T) от 27.04.2021 г., с изпълнител „Център за професионално обучение и ориентиране“ ЕООД на стойност 9 841,67 евро без ДДС/11 810,00 евро с ДДС.

Настоящият състав на Административен съд София-област, съобразявайки, че за правилното разрешаване на спора е необходимо тълкуване на относими норми на правото на Европейския съюз, намира за необходимо на основание чл. 267, параграф 1, буква б) ДФЕС да отпрати до Съда на Европейския съюз

ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ:

Запитваща юрисдикция:

1. Запитваща юрисдикция е Административен съд София-област [OMISSIS]

Страни:

2. Жалбоподател - „НОВ ЖИВОТ 1919“, народно читалище [OMISSIS], със седалище и адрес на управление: [OMISSIS] област: София, [OMISSIS] населено място: с. Петърч [OMISSIS]

3. Ответник - Ръководителят на Управляващия орган на програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ-ИПП България - Сърбия 2014-2020 и Директор на Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в Министерство на регионалното развитие и благоустройство[то], с адрес: гр. София [OMISSIS]

Предмет на спора:

4. Предмет на съдебен контрол пред Административен съд София-област е Решение № РД 02-14-489 от 20.04.2023 г. на ръководителя на Управляващия орган по програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, по проект с рег. № СВ007.2.13.174, финансиран по Програмата ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, с партньор Народно читалище „Нов живот - 1919“, с което е определена финансова корекция в размер на 100 % от допустимите

разходи, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове по договор (Ref СВ007.2.13.174- PP2/Event/PM/T) от 27.04.2021 г., с изпълнител „Център за професионално обучение и ориентиране“ ЕООД на стойност 9 841,67 евро без ДДС/11 810,00 евро с ДДС.

Факти:

5. Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ - ИПП ТГС България - Сърбия, с референтен номер СС1 2014ТС1615СВ007 е одобрена от Европейската комисия с Решение С(2015) 5444 от 30.07.2015 г., изменено с Решения С(2016) 2853 от 04.05.2016 г., С(2016) 8643 от 13.12.2016 г., С(2017) 5681 от 14.08.2017 г. и С(2018) 7410 от 07.11.2018 г.

6. Пълният пакет документи за кандидатстване, включващ Насоките за кандидатстване и образците на документи е публикуван на следния адрес:

<http://www.ipacbc-bgrs.eu/bg/second-call-application-stage-news/vtora-pokana-za-nabirane-na-proektni-predlozheniya>.

7. Между Управляващия орган (УО) по Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ - ИПП ТГС България - Сърбия 2014-2020, с референтен номер СС1 2014ТС1615СВ007, от една страна, и Община Бабушница, наименуван Водещ партньор (ВП), от друга страна, е сключен договор за субсидия № РД - 02 - 29 - 188/04.11.2020 г. на базата на одобрен формуляр за кандидатстване, по проект, с референтен № СВ007.2.13.174.

8. Предмет на договора е предоставяне на субсидия от Управляващия орган за изпълнение на проект „Трансгранична културна мрежа за общо бъдеще“, определено като „операция“, съгласно решение на Съвместния комитет за наблюдение.

9. Съгласно чл. 1 от Договора, водещ партньор, който получава финансирането и поема отговорност за изпълнение на операцията е Община Бабушница, а Народно читалище „Нов живот 1919“ е партньор по проекта.

10. Съгласно чл. 10, ал. 1 от Договора, водещият партньор гарантира, че е определен да представлява всички партньори, участващи в операцията, и че ще се стреми към разпределяне на отговорностите между партньорите във връзка с операцията под формата на споразумение.

11. Съгласно чл. 10, ал. 3 от Договора, водещият партньор гарантира за себе и за всички свои партньори, че спазват всички законови изисквания по изпълнението на проекта.

12. Съгласно чл. 10, ал. 7 от Договора, водещият партньор е отговорен към УО да гарантира, че всички партньори имат правен статут, че имат капацитет за управление на операцията и спазват правилата за нейното

изпълнение. Освен това, ВП гарантира пред УО, че партньорите изпълняват задълженията си по този договор. ВП е отговорен пред УО и за всички нередности, дори и за тези, извършени от партньорите.

13. Съгласно чл. 16 ал. 3 от Договора, в случай на нередност УО може да наложи на ВП писмено всички необходими мерки за премахване или намаляване на последиците за изпълнението на операцията.

14. Съгласно чл. 16, ал. 6 от Договора, в случай на нередност ВП е отговорен за възстановяване на пълния размер на сумата на УО (включително начислената лихва, ако има такава), дори ако нередността е извършена от един от партньорите. За нередности, извършени от партньор, ВП има право да изиска тези суми от отговорния партньор, за да ги плати на УО.

15. Съгласно чл. 16, ал. 8 от Договора, ако ВП не успее да възстанови неправомерно изплатените суми от партньора/партньорите, то той следва да информира УО и да изпрати всички необходими документи, за да може УО да предприеме всички необходими мерки, предвидени от действащото законодателство. В случай че съответният партньор/и се намира на територията на Република Сърбия, Националният орган има право да започне съответната процедура съгласно националното законодателство за възстановяване на неправомерно изплатените суми.

16. Съгласно чл. 16, ал. 10 от Договора, в случай че нередност, довела до неправомерно изплатена сума, е открита след финалното плащане, или задължението не е напълно възстановено, УО уведомява ВП относно неправомерно изплатената сума, а ВП е задължен да върне сумата в рамките на 30 (тридесет) календарни дни от датата на получаване на уведомлението.

17. Съгласно чл. 16, ал. 14 от Договора, УО има право да налага финансови корекции в случай, когато ВП/партньор/и по проекта не са се съобразили със съответните правила за обществени поръчки.

18. Съгласно чл. 23, ал. 1 от Договора, при възникване на спор между УО и ВП във връзка с изпълнението на този договор, ще бъдат проведени консултации на приятелска основа. Компетентните съдебни власти на Република България ще решат спора, в случай че не може да бъде постигнато взаимно съгласие.

19. В изпълнение на проект с рег. № СВ007.2.13.174 „Трансгранична културна мрежа за общо бъдеще“, финансиран по Програма за трансгранично сътрудничество Интеррег ИПП България - Сърбия 2014-2020, Народно читалище „Нов живот 1919“, с. Петърч (проектен партньор 2 съгласно договора за предоставяне на субсидия) сключва договор за услуга № СВ007.2.13.174 - PP2/Event/PM/T, с изпълнител „Център за професионално обучение и ориентиране“ ЕООД [OMISSIS] от 27.04.2021 г.

20. В УО е постъпило уведомление за съмнение за нередност с № УТС - 323/30.01.2023 г., след извършена проверка на качеството на работата на Първо ниво на контрол, във връзка с констатации от Предварителен доклад за извършен системен одит и одит на операциите за сертифицираните разходи в периода 01.07.2021-30.06.2022 г. по Програмите за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ-ИПП 2014-2020 г.

21. На основание чл. 73, ал. 2 от Закон за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление, с писмо № 99-00-3-40-(1)/07.03.2023 г. на партньора е предоставена възможността да представи мотиви и писмени доказателства, с които да възрази срещу първоначалните констатации на Управляващия орган. Писмото е изпратено на партньора Народно читалище „Нов живот 1919“ по поща с обратна разписка и е получено на 13.03.2023 г.

22. От страна на Народно читалище „Нов живот 1919“ е депозирано възражение с вх. № 99-00-3-40-(4)/28.03.2023 г. в МРРБ.

23. След извършена проверка, документацията към договор за услуга № СВ007.2.13.174 - PP2/Event/PM/T, с изпълнител „Център за професионално обучение и ориентиране“ ЕООД и след обсъждане на постъпилото възражение с вх. № 99-00-3-40-(4)/28.03.2023 г. в МРРБ, УО е установил конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046 между лице, определено от Народно читалище „Нов живот 1919“ за координатор на проекта, и лице, свързано с „Център за професионално обучение и ориентиране“ ЕООД.

24. Нарушението е определено от УО като нередност по смисъла на чл. 2, т. 36 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета и с Решение № РД 02-14-489 от 20.04.2023 г. на ръководителя на Управляващия орган по програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, по проект с рег. № СВ007.2.13.174, финансиран по Програмата ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, с партньор Народно читалище „Нов живот - 1919“, е определена финансова корекция в размер на 100 % от допустимите разходи, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове по договор (Ref СВ007.2.13.174- PP2/Event/PM/T) от 27.04.2021 г., с изпълнител „Център за професионално обучение и ориентиране“ ЕООД на стойност 9 841,67 евро без ДДС/11 810,00 евро с ДДС.

25. Настоящото дело е образувано по жалба на Народно читалище „Нов живот 1919“ [OMISSIS] срещу решение РД 02-14-489 от 20.04.2023 г. на ръководителя на Управляващия орган по програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020, по проект с рег. № СВ007.2.13.174, финансиран по Програмата ИНТЕРРЕГ ИПП България - Сърбия 2014 - 2020. В жалбата са изложени аргументи за липса на установения от УО конфликт на интереси.

26. [OMISSIS] [национална процедура]

27. В проведено открито съдебно заседание съдът е обявил на страните, че от страна на настоящия съдебен състав ще бъде осъществена преценка относно необходимостта от отправяне на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз, касателно разпоредбите на правото на Европейския съюз регламентиращи правомощията на управляващия орган да определя финансови корекции на водещия бенефициер и партньорите по договори за субсидия по инструмента за предприсъединителна помощ, като в тази връзка съдът е дал възможност на страните да изразят становище относно необходимостта от отправяне на преюдициално запитване.

28. Ръководителят на Управляващия орган е изразил становище, че няма необходимост от отправяне на преюдициално запитване, тъй като УО има правомощието да установява нередности и съответно да определя финансова корекция на бенефициери/партньори, като ограничението на компетентността е единствено по териториален признак. Предвид обстоятелството, че всички организации, участващи в ИПП по същество са бенефициери, УО разполага с компетентност да определя финансови корекции на тези от тях, които са с местонахождение на територията на Република България.

Приложимо право:

23. Национално законодателство:

23.1 Меморандум за изпълнение на Програма за трансгранично сътрудничество „ИНТЕРРЕГ - ИПП България - Сърбия ССИ 2014ТС1615СВ007“ между правителството на Република България и правителството на Република Сърбия, ратифициран със закон, приет от 44-то НС на 07.09.2017 г. - ДВ, бр. 75 от 2017 г., издаден от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 101 от 19.12.2017 г., в сила от 24.11.2017 г.

Член 3

Дефиниции

...

(2) Операция: проект, дейност или група дейности, избрани от Съвместния комитет за наблюдение, който/които допринася/т за постигането на целите на Програмата и Приоритетната ос, към която се отнася/т.

(3) Бенефициент/проектен партньор: институция/организация, участваща в изпълнението на дейности по проекти, допустими за финансиране със средства от европейските фондове и инструменти.

(4) Водещ бенефициент/Водещ партньор: всички бенефициенти на дадена операция определят един от тях за Водещ бенефициент/Водещ партньор, който поема отговорността за изпълнението на цялата операция и подписва договор за субсидия с УО.

(5) Договор за субсидия: писмено споразумение между УО и Водещия бенефициент/Водещия партньор, определящ условията и правилата за изпълнение на избраната операция.

(6) Нередност: всяко нарушение на разпоредба относно приложимите правила и договори, произтичащи от действие и ли бездействие на икономически оператор, което е имало или би имало като резултат нарушаване на общия бюджет на Европейския съюз чрез начисляване на неправомерен разход в бюджета на Съюза.

Член 4

Управляващ орган

(1) Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството на Република България е определена за единствен Управляващ орган (УО), съгласно член 123 (1) на Регламент (ЕС) № 1303/2013.

(2) УО е отговорен за управлението и изпълнението на Програмата в съответствие с принципите на добро финансово управление и разпоредбите на член 125 на Регламент (ЕС) № 1303/2013 и член 23 (1), (2) и (4) на Регламент (ЕС) № 1299/2013.

Член 20

Нередности и възстановяване на неправомерно платени средства

(1) Съгласно член 72 (з) от Регламент (ЕО) № 1303/2013 всяка държава-участничка е отговорна за предотвратяване, разкриване, коригиране и докладване на нередности, включително измами, както и за възстановяване на неправомерно платени средства на бенефициентите, намиращи се на нейна територия (в т.ч. и лихвите в случай на просрочени плащания). И двете страни се задължават да уведомят Европейската комисия за всяка регистрирана нередност и редовно да информират Комисията за напредъка на административните и съдебните производства.

(2) УО следва да гарантира, че всяка сума, платена в резултат на нередност, се възстановява от Водещия бенефициент. В случай че Водещият бенефициент не успее да възстанови средствата от другите бенефициенти или ако УО не успее да възстанови средствата от Водещия бенефициент, то държавата участничка, на територията на която се намира съответният бенефициент, следва да възстанови на УО неправомерно платените средства

на този бенефициент в рамките на една година от датата на регистриране на нередността.

(3) НО следва да осигури възстановяването на средствата от съфинансирането на ЕС към УО, неправомерно платени на водещите бенефициенти/бенефициентите, намиращи се на територията на Република Сърбия, в сроковете, посочени в Ръководството на Програмата. В този случай НО може да стартира съответна процедура съгласно националното си законодателство за възстановяване на неправомерно платените суми от съответния бенефициент.

(4) В случай на подадена декларация/и за обжалване УО и НО са отговорни за провеждане на съответната процедура/и в съответствие с разпоредбите и сроковете, посочени в Ръководството на Програмата.

Член 25

Разрешаване на спорове

В случай на спорове страните се съгласяват да намерят взаимно приемливо решение. В случай че не успеят да постигнат съгласие, всички спорове, свързани с изпълнението на Програмата, се уреждат от компетентния български съд.

23.2 Закон за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ, заглавие изменено - ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 1.07.2022 г. Преди соченото изменение - Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове - ЗУСЕСИФ).

Чл. 70, ал. 1: Финансова подкрепа със средства от ЕФСУ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция на следните основания:

1. когато по отношение на бенефициента е налице конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046.

Чл. 73. (1) Финансовата корекция се определя по основание и размер с мотивирано решение на ръководителя на управляващия орган, одобрил проекта.

23.3 НАРЕДБА за посочване на нередности, представляващи основания за извършване на финансови корекции, и процентните показатели за определяне размера на финансовите корекции по реда на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове

Чл. 2, ал. 3 Приложимите процентни показатели на финансови корекции за нередностите по чл. 70, ал. 1, т. 1, 3—7 ЗУСЕСИФ са посочени в приложение № 2.

т. 1 от Приложение № 2 към чл. 2, ал. 3: По отношение на бенефициента е налице конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046 (чл. 57 от Регламент (ЕС) № 966/2012) - 100 %;

24. Право на Европейския съюз:

24.1. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 231/2014 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 март 2014 година за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП II)

24.2. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 447/2014 НА КОМИСИЯТА от 2 май 2014 година относно специфичните правила за изпълнение на Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

а) „бенефициер по ИПП II“ означава един от бенефициерите, изброени в приложение I към Регламент (ЕС) № 231/2014;

...

з) „участващи държави“ означава бенефициерите по ИПП II самостоятелно или бенефициерите по ИПП II заедно с държавата членка или държавите членки или с държавите по Европейския инструмент за съседство, които участват в многогодишна програма за трансгранично сътрудничество, изготвена съвместно от участващите държави;

ДЯЛ VI

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Член 26

Определения

1. За целите на настоящия дял се прилагат следните определения:

а) „операция“ означава проект, договор, действие или група проекти, избрани от съвместния мониторингов комитет или възлагащия орган на съответната програма или под негова отговорност, които допринасят за целите на приоритетната ос или приоритетните оси, към която/които се отнасят, когато става въпрос за програми за трансгранично сътрудничество по член 27, буква а), или които допринасят за целите на тематичния приоритет или тематичните приоритети, към който/които се отнасят, когато става въпрос за програми за трансгранично сътрудничество по член 27, букви б) или в);

б) „бенефициер“ означава публична или частна структура, която отговаря за започването или за започването и изпълнението на операции; в контекста на схемите за държавни помощи (съгласно определението в член 2, параграф 13 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета (8)) понятието „бенефициер“ означава структурата, която получава помощта, когато става въпрос за програми за трансгранично сътрудничество с участието на държави членки.

2. За целите на глави I и II от настоящия дял, когато става въпрос за програми за трансгранично сътрудничество с участието на държави членки, „публични разходи“, „програмиране“, „споразумение за партньорство“ и „документ“ се използват в съответствие с определенията в член 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

ГЛАВА II

Трансгранично сътрудничество между държави членки и бенефициери по ИПП II

Член 33

Приложими разпоредби

1. По отношение на държавата членка или държавите членки, които участват в програма за трансгранично сътрудничество съгласно настоящата глава, и по-специално държавата членка, в която е разположен управляващият орган, се прилагат правилата в Регламент (ЕС) № 1303/2013 и в Регламент (ЕС) № 1299/2013 на Европейския парламент и на Съвета (9), приложими по отношение на целта за европейско териториално сътрудничество, както е предвидено в настоящата глава. Когато тези правила се отнасят за европейските структурни и инвестиционни фондове, както е определено в член 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, за целите на настоящата глава помощта по ИПП II също се счита, че е обхваната от тях.

2. По отношение на бенефициерите по ИПП II, които участват в програма за трансгранично сътрудничество съгласно настоящата глава, се прилагат правилата, приложими по отношение на целта за европейско териториално сътрудничество, както е определено в настоящата глава, без да се засягат

обосновани дерогации, изложени в съответното споразумение за финансиране.

Член 40

Бенефициери

1. Когато са налице двама или повече бенефициери за операция от програма за трансгранично сътрудничество, един от тях се определя от всички бенефициери като главен бенефициер.

2. Главният бенефициер извършва следните задачи:

а) изготвя договорености с другите бенефициери в споразумение, съдържащо разпоредби, които, наред с другото, гарантират добро финансово управление на отделените за операцията средства, включително договорености за възстановяване на неправомерно изплатени суми;

б) поема отговорност да гарантира изпълнението на цялата операция;

в) гарантира, че разходите, представени от всички бенефициери, са били направени в изпълнение на операцията и отговарят на дейностите, договорени между всички бенефициери, в съответствие с представения на управляващия орган документ, определен в параграф 6;

г) гарантира, че разходите, представени от другите бенефициери, са били проверени от контролор/и, когато проверката не се извършва от управляващия орган в съответствие с член 23, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1299/2013.

3. Ако не е посочено друго в договореностите, посочени в параграф 2, буква а), главният бенефициер гарантира, че другите бенефициери получават общата сума на публичната помощ колкото се може по-бързо и в пълен размер. Не се приспадат или удържат суми и не се налагат специфични такси или други такси с равностоен ефект, които биха намалили размера на сумите за другите бенефициери.

4. Главният или единственият бенефициер е установен в участваща държава.

5. Без да се засяга член 39, параграф 2 от настоящия регламент, европейска група за териториално сътрудничество, създадена в съответствие с Регламент (ЕО) № 1082/2006 на Европейския парламент и на Съвета (10), или друг правен орган, създаден в съответствие със законите на една от участващите държави, може да кандидатства като единствен бенефициер на операция, при условие че се състои от публични институции и органи от поне две участващи държави.

6. Управляващият орган предоставя на главния или единствения бенефициер на всяка операция документ, в който са описани условията за подпомагане на операцията, включително конкретните изисквания относно продуктите или услугите, които следва да бъдат получени в резултат на операцията, планът за финансиране и срокът за изпълнение.

24.3. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета

Член 2

Определения

...

10) „бенефициер” означава публична или частна организация или физическо лице, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции, и:

а) в контекста на държавните помощи - организация, която получава помощта, освен когато помощта на предприятие е под 200 000 евро, при което съответната държава членка може да реши, че бенефициер е организацията, която предоставя помощта, без да се засягат регламенти (ЕС) № 1407/2013 [24], (ЕС) № 1408/2013 [25] и (ЕС) № 717/2014 [26] на Комисията; и

б) в контекста на финансовите инструменти по втора част, дял IV от настоящия регламент — структурата, която прилага финансовия инструмент или фонда на фондове, в зависимост от случая;

...

36) „нередност” означава всяко нарушение на правото на Съюза или на националното право, свързано с прилагането на тази разпоредба, произтичащо от действие или бездействие на икономически оператор, участващ в прилагането на европейските структурни и инвестиционни фондове, което има или би имало за последица нанасянето на вреда на бюджета на Съюза чрез начисляване на неправомерен разход в бюджета на Съюза.

37) „икономически оператор“ означава всяко физическо или юридическо лице или друг субект, които участват в изпълнението на помощта от европейските структурни и инвестиционни фондове, с изключение на държава членка, която упражнява правомощията си като публичен орган;

24.4 Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 1046/2018 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012

Чл. 61

Конфликт на интереси

1. Финансовите участници по смисъла на глава 4 от настоящия дял и другите лица, включително националните органи на всяко равнище, участващи в изпълнението на бюджета при условията на пряко, непряко и споделено управление, включително в подготвителните действия, в одита или в контрола, не предприемат никакви действия, които могат да поставят собствените им интереси в конфликт с тези на Съюза. Те предприемат също така подходящи мерки за предотвратяване на конфликт на интереси във функциите, за които носят отговорност, и за справяне със ситуации, които обективно могат да бъдат възприети като конфликт на интереси.

2. Когато има риск от конфликт на интереси с участието на служител на национален орган, съответното лице отнася въпроса до своя пряк ръководител. Когато подобен риск съществува за служители, за които се прилага Правилникът за персонала, съответното лице отнася въпроса до съответния оправомощен разпоредител с бюджетни кредити. Съответният пряк ръководител или оправомощеният разпоредител с бюджетни кредити потвърждава писмено дали е установен конфликт на интереси. В случай на установяване на конфликт на интереси органът по назначаването или съответният национален орган вземат необходимите мерки съответното лице да прекрати всякаква дейност по този въпрос. Съответният оправомощен разпоредител с бюджетни кредити или съответният национален орган гарантира, че се предприемат всички допълнителни подходящи действия в съответствие с приложимото право.

3. За целите на параграф 1 конфликт на интереси съществува, когато безпристрастното и обективно упражняване на функциите на финансов участник или друго лице, посочено в параграф 1, е опорочено по причини, свързани със семейния и емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически интерес или всякакъв друг пряк или косвен личен интерес.

24.5. Хартата на основните права на Европейския съюз

Член 41

Право на добра администрация

1. Всеки има право засягащите го въпроси да бъдат разглеждани от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза безпристрастно, справедливо и в разумен срок.

2. Това право включва по-специално: а) правото на всяко лице да бъде изслушвано преди срещу него да бъде предприета индивидуална мярка, която би имала неблагоприятни последици за него; б) правото на достъп на всяко лице до документите, които се отнасят до него, като се зачитат легитимните интереси, свързани с поверителността и професионалната и служебна тайна; в) задължението на администрацията да мотивира своите решения.

3. Всяко лице има право на обезщетение от страна на Съюза за вредите, нанесени му от институциите или от техните служители при изпълнение на служебните им задължения, в съответствие с основните принципи, които са общи за законодателствата на държавите-членки.

4. Всяко лице може да се обърне към институциите на Съюза на един от официалните езици на Договорите и трябва да получи отговор на същия език.

ДЯЛ VI ПРАВОСЪДИЕ

Член 47

Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия. Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван. На лицата, които не разполагат с достатъчно средства, се предоставя правна помощ, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие

Член 51

Приложно поле

1. Разпоредбите на настоящата харта се отнасят за институциите, органите, службите и агенциите на Съюза при зачитане на принципа на

субсидиарност, както и за държавите-членки, единствено когато те прилагат правото на Съюза. В този смисъл те зачитат правата, спазват принципите и насърчават тяхното прилагане в съответствие със своите компетенции и при зачитане на предоставените в Договорите компетенции на Съюза.

Съдебна практика:

Национална съдебна практика:

25. Националният съд при спорове за законосъобразно разходване на средства в хипотеза на трансгранично сътрудничество между държава членка и бенефициер по Инструмента за предприсъединителна помощ за периода от 2014 до 2020 г. и проверка [на] законосъобразното определяне на финансови корекции за нередности по смисъла на чл. 2, т. 36 от Регламент №1303/2013 година, прилага понятията „бенефициер“ по смисъла на чл. 26, пар. 1, б. „б“ от РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 447/2014 НА КОМИСИЯТА от 2 май 2014 година и „главен бенефициер“ по смисъла на чл. 40 от същия Регламент.

26. Анализът на националната съдебна практика показва, че в хипотези сходни на настоящата (решения на Върховен административен съд на Република България по адм. д. № 11552/2021 година, достъпно на следния адрес:

<https://info-adc.justice.bg/courts/portal/edis.nsf/eact.xsp?id=1888040&code=vas&guid=2100293302> ; по адм. д. № 11446/2021 година, достъпно на следния адрес:

<https://info-adc.justice.bg/courts/portal/edis.nsf/eact.xsp?id=1887591&code=vas&guid=2100318132> ; и адм. д. № 9806/2019 година, достъпно на следния адрес:

<https://info-adc.justice.bg/courts/portal/edis.nsf/eact.xsp?id=1101175&code=vas&guid=1986674291>), съдът приема, че ръководителят на Управляващия орган има правомощието да установява нередност, допусната от бенефициери с местонахождение на територията на Република България, и съответно да определя финансова корекция, какъвто е настоящият случай. Това правомощие обхваща, както случаите на нередност, допусната от водещ бенефициер/водещ партньор, така и случаите на нередност, допусната от друг бенефициер/партньор. Ограничението на компетентността [на] ръководителя на УО за определяне на корекция е по териториален признак — необходимо е извършителят да е с местонахождение на територията на Република България.

27. Видно от установените факти по цитираните дела в т. 26, сходни с тези по настоящото дело, водещият бенефициер не е бил конституиран като страна нито в административното производство, нито в съдебното такова с оглед на обстоятелството, че е с местонахождение в Република Сърбия.

Практика на Съда на Европейския съюз:

28. Настоящият съдебен състав, след проучване на практиката на Съда на Европейския съюз, не установи преюдициално заключение на Съда, с което да е дадено тълкуване на понятието „бенефициер“ по смисъла на чл. 26, пар. 1, б. „б“ от РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 447/2014 НА КОМИСИЯТА от 2 май 2014 година и „главен бенефициер“ по смисъла на чл. 40 от същия регламент.

29. Настоящият съдебен състав обаче установи, че пред СЕС е образувано дело C-477/23 по отправено преюдициално запитване от Върховния административен съд със следните въпроси:

29.1. Допуска ли тълкуването на чл. 2, т. 10, т. 36 и т. 37 от Регламент № 1303/2013 година национална уредба или практика по тълкуване и прилагане на тази уредба, според която в хипотеза като тази в главното производство като бенефициер на помощта със средства от ЕСИФ да се възприема само една от общините (страни по АДБФП) в партньорство, подписала административния договор за безвъзмездна финансова помощ като водещ партньор? Кои са изискванията в хипотеза като настоящата за характеризиране на една организация като бенефициер по смисъла на чл. 2, т. 10 от Регламент № 1303/2013 година?

29.2. Допуска ли тълкуването на чл. 2, т. 10, т. 36 и т. 37 от Регламент № 1303/2013 година национална уредба или практика по тълкуване и прилагане на тази уредба, според която в хипотеза като тази в главното производство финансовата корекция за нарушение на правилата при възлагане на обществените поръчки, допуснато от един икономически оператор да се определи с акт, чийто адресат е друг икономически оператор, който не е извършил твърдяното нарушение, но е вписан като водещ партньор по договора за безвъзмездна финансова помощ?

29.3. Допуска ли Регламент №1303/2013 година национална уредба или практика по тълкуване и прилагане на тази уредба, според която отговорността за финансова корекция може да се преразпределя договорно между партньорите в процедурата или всеки икономически оператор следва да понася отговорността за финансови корекции при допуснати от него нарушения в разходването на средства от ЕСИФ по договори, по които той е страна?

29.4. Допускат ли чл. 41 и чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз практика на национални органи и съдилища в хипотеза като тази в главното производство, на общината, по отношение на която се претендира да е извършила нарушение на Закона за обществените поръчки при възлагане на обществена поръчка в процедура по разходване на средства от ЕСИФ, да не бъде осигурено право на участие в процедурата по определяне на финансова корекция, засягаща сключен от нея договор, както

и право на участие в съдебното производство по оспорване на този административен акт с мотива, че същата като партньор има път на защита по гражданскоправен ред въз основа на Споразумението за партньорство с водещия партньор?

Мотиви за отправяне на преюдициално запитване:

30. Настоящият съдебен състав приема, че по силата на подписания Договор за субсидия № РД-02-29-188/04.11.2020 г. водещият партньор получава финансирането по договора и поема отговорност за изпълнение на операцията (чл. 1 от Договора), като водещият партньор представлява всички останали партньори, участващи в операцията, и гарантира за себе и за всички свои партньори, че спазват всички законови изисквания по изпълнението на проекта (чл. 10, ал. 3 от Договора).

31. Водещият партньор е отговорен пред УО и за всички нередности, дори и за тези, извършени от партньорите (чл. 10, ал. 7 от Договора).

32. В случай на нередност УО може да наложи на водещия партньор писмено всички необходими мерки за премахване или намаляване на последиците за изпълнението на операцията (чл. 16, ал. 3 от Договора), като изрично е уговорено, че водещият партньор е отговорен за възстановяване на пълния размер на сумата на УО (включително начислената лихва, ако има такава), дори ако нередността е извършена от един от партньорите (чл. 16, ал. 6 от Договора).

33. При възникване на спор между УО и ВП във връзка с изпълнението на договора, компетентни да го решат са съдебни власти на Република България (чл. 23, ал. 1 от Договора).

34. Съгласно чл. 70, ал. 1, т. 1 ЗУСЕФСУ, финансова подкрепа със средства от ЕСИФ може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция, когато по отношение на бенефициента е налице конфликт на интереси по смисъла на чл. 61 от Регламент (ЕС) 2018/1046.

35. Съгласно чл. 73, ал. 2 ЗУСЕФСУ преди издаването на решението по ал. 1 управляващият орган трябва да осигури възможност бенефициентът да представи в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от две седмици, своите писмени възражения по основателността и размера на финансовата корекция и при необходимост да приложи доказателства.

36. В хипотезата на двама или повече бенефициери и определянето на един от тях за главен или водещ бенефициер, липсва правна уредба касателно обстоятелството кой следва да бъде адресат на акта за определяне на финансова корекция — водещият бенефициер, поел отговорност за

изпълнението на цялата операция, или партньорът на водещия бенефициер, извършил нередността.

37. Съгласно чл. 41 от Хартата, основно право на правните субекти е правото на добра администрация. Правото на добра администрация включва: 1) правото на всяко лице да бъде изслушвано, преди срещу него да бъде предприета индивидуална мярка, която би имала неблагоприятни последици за него; 2) правото на достъп до документите, които се отнасят до него; 3) задължение на администрацията да мотивира решението си. Съгласно чл. 51 от Хартата тя е приложима от държавите членки, когато прилагат правото на Съюза. Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ е пряко приложение на правото на Съюза, което значи и задължение на националните органи, отговорни за приложимостта на право, да спазват разпоредбата на чл. 41 от Хартата.

38. Разпоредбите на чл. 41 от Хартата имат юридическата сила на първично право. Те изразяват общ принцип в правото на Европейския съюз, спазването на който Съдът на Европейския съюз в практиката си неотклонно изисква, защото е елемент на правото на защита (решение от 18 декември 2008, *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, точка 37; решение от 01 октомври 2009, *Foshan Shunde*, C-141/08P, EU:C:2009:598, точка 83).

39. Съдът на Европейския съюз е наложил правото на правните субекти да бъдат изслушани, преди спрямо тях да се издаде акт, налагащ им неблагоприятна мярка, като общо правило в правото на Съюза независимо дали това право изрично е регламентирано в съответния акт на правото на Съюза, регламентиращ процесните правоотношения. В практиката си Съдът изрично приема, че „това задължение тежи върху административните органи на държавите членки, когато те вземат решения, попадащи в приложното поле на общностното право, дори когато приложимото общностно законодателство не предвижда изрично подобно изискване“ (решение от 18 декември 2008, *Sopropé*, C-349/07, EU:C:2008:746, точка 38; решение от 01 октомври 2009, *Foshan Shunde*, C-141/08P, EU:C:2009:598, точка 83).

40. Съгласно чл. 41, пар. 1 от Хартата, всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

42. Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона. В тази връзка настоящият съдебен състав е длъжен служебно да провери дали административният орган е спазил всички

административнопроизводствени правила при издаване на процесния административен акт, с който се определя финансова корекция.

43. Предвид обстоятелството, че водещият бенефициер е поел отговорност за изпълнението на цялата операция, в това число и за нередности извършени от партньорите по договора, последният е непосредствено засегнат от акта на УО, с който се определя финансова корекция, поради което за правилното решаване на настоящия спор е необходимо да бъде установено дали водещият бенефициер следва да бъде адресат на акта на УО, с който се определя финансовата корекция и респективно дали водещият бенефициер разполага с гарантирано право на участие в административното производство по издаване на акта.

[OMISSIS] [повторение на преюдициалните въпроси]

По изложените съображения и на основание чл. 267, параграф 1, буква б) ДФЕС [OMISSIS] Административен съд София-област, [OMISSIS]

ОПРЕДЕЛИ:

ОТПРАВЯ преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз със следните въпроси:

1. В хипотеза на трансгранично сътрудничество между държава членка и бенефициер по Инструмента за предприсъединителна помощ за периода от 2014 до 2020 г. („ИПП II“) като това в главното производство, допуска ли чл. 40 от РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 447/2014 НА КОМИСИЯТА от 2 май 2014 година относно специфичните правила за изпълнение на Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП II) определянето на финансова корекция в тежест на икономически оператор, за който се твърди, че е извършител на нарушението, съставляващо нередност, но не е водещият бенефициер, поел отговорността да гарантира изпълнението на цялата операция?

2. Ако отговорът на първия въпрос е положителен, гарантирано ли е в тази хипотеза от чл. 41 и чл. 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз правото на водещия бенефициер да участва в процедурата по определяне на финансова корекция, както и в съдебното производство по оспорване на този административен акт, независимо от местонахождението му спрямо отговорния съгласно съответната програмата за трансгранично сътрудничество за прилагането на финансови корекции орган, и допускат ли посочените разпоредби ограничения на тези възможности за процесуална активност, каквито предвижда практиката на националните съдилища по главното производство?

[OMISSIS]

